

ženevske
št. 57
decem
ber 2018
novice
živo

GLASILO ZDRUŽENJA
ŽENEVSKIH
SLOVENCEV

(Bulletin de l'Association
des Slovènes de Genève)

ženevske novice

*Glasilo Združenja ženevskih Slovencev
(Bulletin de l'Association des Slovènes de Genève)*

Številka 57, leto XXVII, november 2018

Fotografija na naslovnici: Val Mitrovič

2

	uvodnik	str. 3
	Premišljevanja	str. 4
	intervju Vojislav Šuc	str. 5
	in memoriam Pavla Suermondt	str. 8
	Draga mamica	str.10
	Moja Pavla	str. 11
	osebno David Taljat	str. 12
	razstava Metka Vergnion, fotografinja	str. 13
	knjiga Amalija Mikša: Vražji grizljaj	str. 17
	kultura Podvodni angel	str. 18
	razmišljanja Misli o svobodi	str. 19
	kako živeti Minimalistično veganstvo	str. 21
	potovanja Slovenske čebele v Avstraliji	str. 23
	Poročilo koordinacijskega sestanka	str. 25
	ne pozabite	str. 26

SVO BO DA 3

Kaj ni svoboda nekaj, po čemer vsi hrepenimo? Da odločamo sami o svojem življenju, da se osvobodimo odvečnih stvari? Mogoče smo celo bolj svobodni kot se zavedamo, a se največkrat sami zapremo v zapore svojih predstav, spominov, predsodkov. Če damo svojemu duhu možnost, prostor, v katerem lahko zadihaja in zacveti, lahko hitro vidimo trajne sadove svojih dobrih odločitev. Je to lahko narediti? Mogoče lažje kot si mislimo. Potreben je pogum, odprto srce, veliko ljubezni ... vse to pa že imamo, le zavedamo se ne. V svetu, kjer nas pitajo s alarmantnimi novicami, vse slabšo hrano, kjer moramo vse več delati in si potem za nagrado kupovati stvari, ki nas ne veselijo dolgo, je svoboda nekaj, česar se celo bojimo, saj je niti ne razumemo več dobro.

Da bi bili svobodni, se moramo najprej osvoboditi strahu. Strahu pred neznanim, drugačnim, pred izgubo, pred boleznijo, pred pomanjkanjem, pred bolečino. Včasih moramo dati možnost čudežu življenja, da nas objame, moramo verjeti ali pa vedeti, da je za nas poskrbljeno. Verjamemo, če smo verni. Vemo, če to tudi izkusimo.

Ta številka novic je posvečena naši pokojni Pavli Suermond. Nekaj drobnih, ljubečih spominov na našo pogumno umetnico, ki je v življenju iskala svobodo in našla pogum, da je, kljub vsem preprekam, delala stvari, ki so jo veselile. Postala je odlična slikarka in v zadnjih letih tudi kiparka. Vedno vzpodbudna in nasmejana, kljub krhkemu zdravju. "Meni je vsako leto podarjeno, že zdavnaj bi morala umreti, pa kar živim," mi je včasih rekla, a vseeno me je pretreslo, ko je kar nenadoma umrla. Imela je 85 let, a še toliko planov sva imeli.

Pogovarjala sem se z Njegovo Ekcelenco gospodom Vojislavom Šucem, našim veleposlanikom pri OZN v Ženevi, ki ima hkrati tudi odgovorno vlogo predsednika Sveta za človekove pravice pri OZN. To je trenutno najvišja pozicija, ki jo Slovenija zaseda v OZN. Te naslove navajam zato, ker je gospod Šuc eden najbolj simpatičnih diplomatov, kar jih poznam in ki se ne hvali s titulami, kot je to mnogokrat običaj. Osvobajajoče, mar ne?

Naša umetniška fotografinja Metka Vergnion je imela letos spomladi v Galeriji Fotografija v Ljubljani veliko in pomembno retrospektivno razstavo svojih del. Na otvoritev so prišli ljudje iz vseh koncev in lepo je bilo srečati stare znance, med njimi tudi dva bivša ambasadorja v Švici.

Amalija Mikša je napisala knjigo, njen prvenec. Preberite si kratko recenzijo, potem pa seveda preberite tudi knjigo, saj govori o Vražjem grizljaju.

Na potovanju po Avstraliji sem obiskala dva panja slovenskih čebel, ki živijo v vrtu naše ambasade v Canberri in srečala mlado dekle, Slovenko, ki piše o minimalizmu in veganstvu. Ena sama svoboda, ko živiš tako kot svetuje, res!

Sonja Montanini je napisala članek o našem dobrem in veselem župniku Davidu, za kar sem ji res hvaležna. Tudi našega starega znanca, pisatelja Andreja Rozmana Roza sem nekako nagovorila, da napiše nekaj o svobodi. Lučka Zega pa je napisala svoje spomine na Pavlo v tako lepi francoščini, da sem se odločila, da tekst pustim v originalu. Za Pavline vnuke.

Kaj naj vam zaželim v tem novem letu? Da bi bili zdravi, veseli in čimbolj svobodni. Da bi se obdarovali med seboj z ljubeznijo in razumevanjem, s povabilom na domače kosilo ali vsaj na piškotke ali s karto za gledališče. To so izkušnje, ki jih ne pozabimo, ker niso minljive. Želim vam, da najdete v sebi najboljše stvari in jih z nasmehom na obrazu nosite vsak dan.

Lučka Koščak

PREMIŠLJEVANJA

*Kruh in kamen,
stara rana, nova brana,
roka, brana, trda zemlja
razrahljana,
nova misel je vsejana.
Njiva kruha, zlata rjuha
s trdim jeklom preorana,
čustva mehka so sredica:*

*V krogu roka kruh podaja,
dobiiva in razdaja
Nekje v globini nepoznani,
zrno pije in klije v solzah
zadržanih,
ki pojijo mojo njivo.
Jaz pa čakam prerojenja*

Paula Suermondt

VOJISLAV ŠUC

Veleposlanik RS pri OZN
in predsednik Sveta za
človekove pravice pri OZN

Gospod Šuc je zelo zanimiv in prisrčen sogovornik, ki kljub svojim visokim funkcijam, ostaja skromen. Ko mu omenim, da je edini Slovenec na tako visokem in odgovornem položaju, se le zasmije in reče, da je tu tudi gospod Čeferin. Pogovarjava se v sejni sobi našega predstavništva v Ženevi, kjer si je, kljub prenatrpanemu urniku, vzel čas za Ženevske novice.

in
ter
vju
5

V Ženevi ste že peto leto kot veleposlanik RS pri OZN, od letošnjega prvega januarja pa ste postali tudi predsednik Sveta za človekove pravice pri OZN. V teh časih zelo odgovorna in naporna naloga. Prosim povejte mi kaj o vašem delu.

Postati predsednik Sveta za človekove pravice je seveda čast za našo državo, a hkrati izjemno naporna naloga. Skrbeti moram za čim bolj brezhiben potek zasedanj Sveta, pomagati pri razreševanju številnih občutljivih vprašanj in zapletov med državami, hkrati pa navzven predstavljam obraz Sveta, skrbim za njegov ugled, učinkovitost in vidnost v mednarodni skupnosti. Svet je centralno telo znotraj OZN, ki skrbi za zaščito in promocijo vseh človekovih pravic povsod po svetu. Je srce človekovih pravic znotraj OZN. Države članice Sveta nadziramo stanje človekovih pravic po svetu in dajemo priporočila in zahteve za izboljšanje stanja v vseh 193 članicah OZN. Nihče ni izvzet. Pri delu Sveta sodelujejo tudi številne nevladne organizacije.

Kakšen pa je odnos držav do Sveta za človekove pravice in nasploh kako spoštujejo človekove pravice?

Res je, da nekatere države ne želijo da jih mednarodni mehanizmi, kot je

Svet za človekove pravice nadzirajo, zadržujoč, da je spoštovanje človekovih pravic stvar vsake države, ali jih želi spoštovati ali ne. Vendar je tak koncept v današnjem času popolnoma nesprejemljiv. Obstajajo mednarodno sprejeti standardi človekovih pravic, ki jih morajo spoštovati vse države. In prav Svet za človekove pravice s svojimi opazovalnimi in preiskovalnimi misijami na terenu opozarja, kje se ti mednarodno sprejeti standardi kršijo. Nekatere države, predvsem države v razvoju trdijo, da je nujen najprej razvoj da bi lahko spoštovale človekove pravice vendar pa na primer odnos do drugačnih, gejev, albinov v Afriki, obrezovanje žensk nimajo prav nobene povezave z ekonomsko razvitostjo posamezne države.

Kako se mednarodna skupnost odziva na begunsko krizo v svetu?

6 V teh kriznih časih, ko preko meja bežijo valovi beguncev, je seveda neizbežno, da se na to ustrezno odzovemo. Čeprav smo v Evropi precej zaskrbljeni kar se tiče beguncev, moramo vedeti, da jih gre veliko več na jug, kot na sever. To dejstvo govori, da to ni le evropski problem temveč svetovni. Res pa je, da tako velikemu številu beguncev v Evropo, in sploh na severni del sveta, še nismo bili priča. Evropa ni bila pripravljena. To ustvarja strahove, ksenofobijo, nacionalizmi se vse bolj sirijo, včasih smo poznali izraz šovinistični nacionalizem, tega je vse več in več. Namesto, da bi človeštvo napredovalo, se vlade odločajo, da zapirajo meje, tudi mediji pomagajo pri ustvarjanju napetosti in ne vem, kam bo to pripeljalo. Zelo pomembno je, da se je na ta problem odzvala tudi OZN, ki bo letos decembra sprejela globalni dogovor o beguncih in migrantih, ki bo zagotovil večjo koordinacijo in delitev bremen med državami na tem področju.

Kako vidite spremembe v današnjem svetu in kako le te vplivajo na odnose med državami?

Svet, ki se je v prejšnjih desetletjih vse bolj združeval, multilateralizem je bil vse bolj živ, v ospredju so bili naši napor, da bi probleme reševali skupaj, sedaj pa se vse bolj drobi. Države se skušajo dogovarjati le bilateralno, velike države, kot je na primer Amerika izstopajo iz nekaterih mednarodnih organizacij. Avtoritarni režimi po svetu se vse bolj množijo, te države potem gledajo ena drugo in se posnemajo v slabem, če na primer vidijo, da ni nobenih posledic, če se ena država stori najhujše, potem lahko tudi oni. Ni več svetovne morale, da ko nekaj slabega narediš, te je sram pred svetom. Ni strahu pred kaznovanjem. Imamo sicer Varnostni svet s posredovanjem in sankcijami, imamo mednarodno kazensko sodišče, imamo Svet za človekove pravice, ki

raziskuje poroča in opozarja, a opozorila ne zaležejo vedno. Kajti, če te vlade vse te norme zavračajo, se klici mednarodne skupnosti ne slišijo. Vprašanje je, ali bo v svetu prevladalo mednarodno pravo, ali vladavina posameznih globalnih in regionalnih sil.

Nam lahko zaupate vase osebno mnenje, kako bi se dale stvari bolj efektivno rešiti?

Rešitev je v medsebojnem sodelovanju predvsem preko multilateralnih organizacij kot so OZN, EU, Afriška unija in druge regionalne organizacije. V sled številnih regionalnih spopadov, humanitarnih kriz, podnebnih sprememb, drastičnega povečanja beguncev in migrantov v svetu je prav OZN še vedno tista organizacija, preko katere države skupno poskušajo naslavljati te izzive. Če bi jih reševala vsaka država zase, bi to pripeljalo do nadaljne fragnatacije sveta in do kaosa, zato sem zadovoljen, da je Slovenija ena od tistih držav, ki se zavzema za skupno multilateralno reševanje svetovnih problemov.

Lučka Koščak

PAVLA SUERMONDT

Letos junija je nenadoma odšla naša zlata Pavla. Večkrat mi je rekla, koliko podarjenih let že ima, glede na to, da so ji zdravniki pred štiridesetimi leti, po transpalantaciji obeh ledvic, prognozirali le še deset let življenja. Ona pa je kar živela, kaj živela, bila je bolj živa od večine nas, tako da sem kar pozabila na to, da ima ima že 85 let. Še pred nekaj meseci sva delali plane, kako se bova skupaj peljali letošnje poletje še enkrat pogledat njen ljubi dom v Sloveniji. Planirali sva članke za Ženevske novice. Pavla je znala vse: slikat, kiparit in tudi dobro pisat. Lani jo je namreč obiskal Andrej Rozman-Roza in tako je bila počaščena in srečna, da je hotela napisat članek o tem. Pogovarjali sva se o prevodu njene knjige v slovenščino; vse je bilo usmerjeno v bodočnost, kot da bova vedno živeli.

Potem pa dobim sporočilo na en lep junijski večer, da je Pavla za vedno odšla. Bilo mi je, kot da mi je umrla mama, taka prava, ljubeča mama. Tolikokrat mi je pisala ali me poklicala z Zlata Lučka. Nihce me ni klical tako, z velikimi črkami. Dolgo sem jokala in tudi na pogrebu, ko bi morala povedati kaj res lepega v njen spomin, sem v tišini, skozi solze, gledala njeno družino in prijatelje, reči pa nisem mogla skoraj nič. Kako naj v nekaj minutah opišeš vso njeno veličino, vso bolečino izgube. Škoda je je, naše Pavle, tiste dragocene ženske in umetnice, ki je imela pogum začenjati znova, zamenjati nekaj držav in poklicev in biti hkrati vedno tako čudovito posebna, urejena in lepa.

Vidim jo, mlado dekle iz Podnanaške doline, ki je kot otrok trpela pod italjansko fašistično okupacijo, ko si ji branili govoriti njen najlepši in najljubši jezik. Čeprav mila in nežna, je včasih zarobantila, če je kdo na naših srečanjih ženevskih Slovencev samo poskušal kritizirati partizane in rehabilitirati fašiste ali njihove domače pomagače. Vidim jo, mlado učiteljico na osnovni šoli v Čičariji, ki sama uči 60 otrok, cele dneve jim zraven še kuha in prenoči tiste, ki so doma tako daleč, da ne morejo vsak dan prehoditi tako dolge poti. Tu se je kalila njena moč in pogum nositi veliko stvari naenkrat. Vidim jo, mlado študentko, ki se pride v London učiti angleščino in tam spozna moža svojega življenja, ki mu sledi v Holandijo, od koder se z dvema čisto majhnima otrokoma preseli v Ženevo in tam ostane. Kupi hišo, študira, najde službo, vzgoji otroke, dobi dva vnuka, zraven pa dela še vse ostalo. Predvsem veliko slika.

Njene slike so njena notranjost. Njena moč, njena milina.

V oporoki je svoje slike zapustila vsem svojim prijateljem, slovenskim in švicarskim. Njena hčerka, ki je skladateljica in pevka otroških pesmi, in njen sin, slikar, sta organizirala srečanje v njeni hiši, kjer so si vsi lahko nekaj izbrali. Radodarna še po smrti.

Ni odšla daleč. Nasproti njenega vrta v Confignonu, samo čez cesto, je malo, ljubko pokopališče. Tam počiva njeno telo, tam smo ji ob grobu še zadnjič zapeli: Mi te imamo radi, Pavla, prav zares ...

Tako rada je pela in mojega pokojnega moža Cyrila je naučila kar nekaj slovenskih pesmi. Mogoče sedaj kje pojeta skupaj. Njena duša se najbrž radostno ozira po novih motivih za njene angelske slike.

Leti v miru, ljuba Pavla.

Lučka Koščak

Draga mamica

Odšla si in se kar ne morem verjeti.

Ne morem si niti zamisliti, da si nekje drugje.

Kadarkoli sem ti v zadnjih letih telefonirala, si rekla ko si dvignila slušalko: "No?"

To vprašanje je okvirno pomenilo:

Kaj je zdaj?

Kot uvertura v vprašanja, kaj se je novega zgodilo, kako noge, kaj si jedla, kaj je rekel doktor in nepozabni pogovori o kuharskih receptih, oblekah ...

In pogovor je šel naprej o vremenu, vrtu, prebrani knjigi, koncertih.

Ampak ta "no?", ti dve črki so bili kot dva mala ključka, ki sta odpirala najin vsakdan.

Nič globoke filozofije, ampak konkretno o življenju.

Ti mali "no?" mi bodo manjkali odslej, ta nespremenjiv ritem.

Odslej tega ne bo več.

A ko si rečem danes: No? In Zdaj?, začutim čudovit val energije, ki me boža in mi govori: Ajde, Saša, skoči, nadaljuj !

Hvala ti za ta čudovit elan življenja, ki si mi ga dala !

Te imam rada, Mamica !

Sasa Suermond

Moja Pavla

Pour moi, c'est comme si Pavla avait toujours été là, dans mes souvenirs d'enfance, ou nous jouions avec Saša et Robi dans leur jardin. C'était une amie de la famille, une maman attentive, proche de la mienne.

Bien plus tard, j'ai découvert une femme forte et indépendante, qui est allée jusqu'au fond de sa vie intérieure, exprimée dans ses magnifiques tableaux, l'authenticité de sa personne, l'écoute sans jugement, l'esprit ouvert, l'amitié fidèle.

Elle aimait partager, notamment en chantant, quand nous nous retrouvions à plusieurs, les chansons de sa jeunesse, dont elle connaissait un large répertoire. C'était des moments très chaleureux.

Lorsque en ouvrant mon mail tardivement, et appris avec émotion son départ, une petite chanson est venue spontanément à mon esprit, souvent chantée avec elle, une petite chanson que tout le monde connaît en Slovénie, et que nous avons finalement partagé pour elle, autour de sa tombe, en face de son jardin;

"mi te imamo radi, radi radi radi.....Pavla prav zares"

Lučka Zega

DAVID TALJAT

Prijazna beseda in pristrčen nasmeh je bil prvi vtis, ki ga je naredil name naš gospod župnik, mag. David Taljat. Redno in zvesto nas obiskuje vsak prvi petek v mesecu v župniji St. Jean XXIII v četrti Petit-Saconnex v Ženevi, kjer se zberemo pri slovenski maši. Kljub dolgi vožnji z vlakom iz Züricha je David vedno dobre volje. Včasih je obisk vernikov malo manjši, a tega nam nikoli ne očita. Njegova beseda je vesela, nam daje snov za premislek pa tudi pogum v težji dobi življenja.

Spomnim se prve maše z njim v Domaine de la Vigne Blanche na obrobju Ženeve. Maša je potekala na prostem, bil je čudovit sončen dan in zbralo se nas je kar lepo število Slovencev. Čisto preprosta miza z belim prtom je služila za oltar, ki so ga krasile pisane poljske cvetlice. Sedeli smo v senci jabolk na trati in prisluhnili njegovi lepi in življenski pridigi, pa tudi njegovemu lepemu glasu. David se ukvarja tudi z glasbo in je posnel že nekaj CD-jev in videospotov. Potem smo imeli maše več let

v cerkvi Ste. Jeanne de Chantal na Servette. To cerkev sta našla pokojna zakonca Verena in Bogdan Zega. Oba sta bila temelj naših srečanj in redna obiskovalca maše. Gospod Bogdan Zega je bil ustanovitelj in dolgoletni predsednik *Združenja ženevskih Slovencev* in prvi urednik našega časopisa *Ženevske novice*. Vsako naše srečanje je bilo prijetno in duhovno bogato doživetje.

David vsako leto tudi organizira razna romanja, eno izmed njih je v priljubljeno švicarsko romarsko središče Einsideln. Čeprav je pot iz Ženeve precej dolga, mi je to romanje ostalo v zelo lepem spominu.

Letos je David slavil dvojno pomembno obletnico: srebrnomašni jubilej, 25 let duhovništva in tudi 50 let življenja. V imenu vse naše skupnosti želim izraziti jubilantu vse

spoštovanje in zahvalo za njegovo prehojeno duhovniško in življensko pot. Hvaležni smo mu za njegovo vztrajnost, predanost, zvestobo in dobro voljo.

Naj te dobri Bog še naprej obilno blagoslavlja, naj ti naklanja trdnega zdravja, da se bomo še velikokrat srečevali tukaj v Ženevi! Bog te živi!

Sonja Montanini

METKA VERGNION, FOTOGRAFINJA

Metka Vergnion je znana fotografinja, naša dolgoletna aktivna članica Združenja, ki je dolga leta živela v Ženevi, še prej pa na različnih koncih sveta, od Monaka do Hongkonga. Zadnje leto živi med Lizbono in Amsterdamom, med svojim novim domom in domom njenih vnukov. Dolgonoga popotnica, lepa kot vila, vedno nasmejana in radovedna in v vseh pogledih prava lady.

Poznava se še iz mojih študentskih let v Ženevi, ko se je s fotografskim aparatom diskretno sprehodila med mojimi skulpturami in jih naredila še lepše.

Metka še vedno zvesto prihaja na naša srečanja v Ženevo, ne glede na to, kje trenutno živi.

Letos spomladi je imela v *Galeriji Fotografija* v Ljubljani pregledno razstavo, s katero je predstavila 46 let svojega dela. Ob tej priložnosti je izšla čudovita knjiga njenih fotografij, ki jo je pomagal oblikovati njen sin Benjamin Vergnion, uspešen poslovni mož, ki je prišel na otvoritev iz Amsterdama z vso družino. Pa ne samo on, na otvoritvi so bili tudi njeni

13

raz
sta
va

prijatelji iz Ženeve in drugod: gospa Amalija Mikša s soprogom Francem Mikšo, gospod Matjaž Kovačič, gospod Aleksander Čeferin in še mnogi drugi.

Takole je o njeni razstavi napisala umetnostna zgodovinarica Renata Stebih:

Metka Vergnion: Fotografije 1971–2017

Vizualne pokrajine, skozi katere vodi gledalca Metka Vergnion v svojih delih, zaznamujejo osebne tematike, različna kulturna okolja in raznoliki tehnični pristopi. Njen odnos do fotografskega medija je vedno raziskovalen. Z uporabo kreativnih tehničnih postopkov ustvarja nove fotografske paradigme in načine vizualne pripovedi. Metka Vergnion je rojena v Ljubljani. Fotografijo in film je študirala v Parizu na visoki šoli École Nationale Supérieure Louis Lumière. Trenutno biva v Lizboni na Portugalskem. Svet fotografije ji že v zgodnjem otroštvu predstavi oče, priznan slovenski fotografski umetnik in pedagog. Sprva kot del igre, kasneje pa jo medij pritegne kot sredstvo likovnega izražanja. Posveti mu študij in večji del življenja. Že od prvih začetkov jo navdušujejo neizmerne možnosti, ki jih fotografija ponuja za realizacijo kreativne izpovedi. Veliko časa posveti delu v temnici, ki ji služi kot laboratorij za transformacijo realnega v sanjsko. Fotografska podoba jo zanima na specifičen način. S pomočjo

tehničnega raziskovanja in eksperimentiranja, ki določata njen likovni izraz, prevaja fotografijo iz primarnega fotografskega v likovni jezik. Začetne, črno-bele, analogne serije v 80. letih zamenja barva. Z direktnim nanašanjem ali s pomočjo kemičnih postopkov jo dodaja izhodiščnim črno-belim fotografijam. Stalnica v njenem izražanju so izraziti grafični poudarki, ki z vsakim ciklom evoluirajo. Obsežen opus je raznolik tako v vsebinskem kot v tehničnem smislu in izjemno bogat v pretanjenem, zelo osebnem podajanju lastnega občutenja sveta. Razvidno je, da avtorica sledi dogajanju na polju avtorske fotografije in umetnosti ter da jo zanima tudi tehnološki razvoj medija. Tako ostaja njeno eksperimentiranje in raziskovanje ves čas sveže in drugačno, likovni izraz se od cikla do cikla razlikuje. Zgodnja dela so izrazito grafična, monokromna. Njihova likovna govorica je plakatna, motivika zreducirana v simbolne znake, obrise. Sledijo obdobja konceptualnih, sekvenčnih serij fotografij Avtoštudije, Moški, Dogodek, kjer je pripoved introspektivna, intimna, nevsiljivo čutna. Prestop v barvo je postopen. Najprej kolorira ročno, pozneje kemično. Osnova so še vedno črno-bele srebrobromidne povečave. V seriji portretov in aktov je način nanosa barve gestualen, skoraj slikarski. Intenzivni barvni kontrasti in abstrahiranje kul-minirajo v seriji Mimoidoči, ki odraža dinamičnost njenega življenja. Serija, ki jo označujejo polja žarečih barv – kromatičnih vibracij, označuje prelomnico v načinu obdelave slike, iz analogne preide v digitalno. Motiviko prilagaja vedno novim okoljem. Posebno pomemben je njen

16

stik s Kitajsko v 80. letih, takrat nastaneta seriji Kitajske impresije ter Made in HK. Prizori iz vsakdanjega življenja se prepletajo z grafičnimi elementi kaligrafije. Ob srečanju s kulturami Daljnega vzhoda, najprej s Kitajsko, nato z Japonsko, jo te povsem prevzamejo in postanejo osrednji vsebinski in estetski poudarek njenega dela. Fokus iz opazovanja čutnega prenese na duhovno. Od leta 2000 je tesno povezana z Japonsko, ki ostaja brezmejni navdih njenega nadaljnjega dela in življenja. Fascinirajo jo tradicionalni aspekti dežele in običaji, ki jih predstavi v Japonskih trenutkih. Uči se njihovih tradicionalnih veščin, estetike in filozofije. Vse to se odraža v naslednjih serijah Tišina in Spiritualni vrt, kjer vzpostavi tesen dialog z naravo in duhovnostjo. Likovno komponira izrazito trdne, monumentalne kompozicije, ki odražajo vrednote japonske kulture. V najnovejših delih združuje elemente vseh obdobj: grafičnost, vzhodnjaško estetiko in izjemno čutnost za podajanje razpoloženja z izrazito sodobnim načinom pripovedi v okviru fotografske serije. Serija Osmoza poudarja idejno dualnost, ki jo odlično podpre s črno-belim pristopom. V Paralelnem svetu razmišlja o viziji dveh svetov, vidnem in nevidnem. Poudarek je na grafičnih elementih in barvi. V likovnem smislu predstavljata seriji sintezo dosedanjega dela, v vsebinskem pa se vračata v zgodnji svet intimnih metafor in metafizičnosti. Skupni imenovalc opusa Metke Vergnion predstavljajo izjemen občutek za likovnost, kreativna uporaba medija ter intuitivna, avtentična, arhetipska narativnost.

Metka Vergnion pravkar razstavlja na Japonskem, kajti Japonska mednarodna foto zveza JIPF organizira vsako leto mednarodno razstavo pod pokroviteljstvom FIAP-a, ki se je Metka udeležuje zadnjih 8 let. Letos je bila otvoritev 21. novembra v Ehime mestnem muzeju v Matsuyami/Japonska. Fotografija je iz otvoritve razstave.

L. K.

AMALIJA MIKŠA: VRAŽJI GRIŽLJAJ

Naša Amalija Jelen Mikša je napisala krasen roman. Imenuje se *Vražji grižljaj* in izšel je pri založbi *Obzorja Maribor*. Delo je njen prvenec, a ker je novinarka, zna pisati in zna opazovati. In dokler ga ne preberete, lahko le ugibate za kaj gre.

Novinarka Slavka Brajović Hajdenkumer je o njenem romanu zapisala: *Knjigo sem snedla, kot bi bila slasten grižljaj. Je roman o hrepenenju, skritih ljubeznih, prijateljstvu, ki ga lahko načne nesporazum, o depresiji in motnjah hranjenja, o pričakovanjih moških kolegov, ki lahko, če niso uresničena, povzročijo veliko gorja, pa o lepih ljubljanskih ulicah in nabrežjih. Med drugim je v knjigi zapisano: "Povprečneži ne marajo ljudi z dušo in ne tistih, ki imajo radi svoje delo." Amalija (rekli smo ji naša študentka, ki je svoje znanje izpopolnjevala tudi na Irski filmski akademiji) ni nikoli izgubila mladostne igrivosti in je bila daleč najnaprednejša novinarka v redakciji in najbrž tudi v informativnem programu neke televizije, ima oboje. Lepo, da je rokopis zaživel v knjigi. V Vražje dobri knjigi.*

Delo je lirsko obarvana proza. Zanimivo prepletajoče se usode treh prijateljic je avtorica pletla z dobrim občutkom za dramaturgijo in jezik. Gre za branje, ki lahko poboža dušo ali vzpodbudi k razmisleku o večnem vprašanju odnosa do ženske.

Amalija Jelen Mikša je televizijska novinarka. Začela je pri oddaji *Mladi za mlade* (1974-77), delala za osrednje informativne oddaje TV Slovenija (*TV Dnevnik*, *Tednik*, *Odmevi* in daljše notranje-politične in gospodarske oddaje), poznamo pa jo tudi kot urednico, voditeljico oddaj *Alpe Jadran* in *Vaš kraj*, pa tudi kot scenaristko in režiserko. Njen prvi kratki dokumentarni film *Ledena stena* (scenarij, režija) so leta 1988 s posebnim priznanjem nagradili na *Festivalu športnega filma* v Torinu. Večkrat nagrajeni dokumentarni film *Arnold Rikli-Voda, sonce, zrak* pa je kot avtorica tudi sama režirala in zmontirala.

Z možem, diplomatom in pisateljem Francem Mikšo, imata hčerko Stašo. Z njim je v tujini preživela 16 let (Celovec, Ženeva, Dublin, Bern). Je tudi ljubiteljska slikarka in fotografinja.

PODVODNI ANGEL

Letos spomladi so v morje pri Svetem Juraju pri Senju postavili v morje eno mojih večjih skulptur.

Odlili so jo v cement, ker menda v morju bolje vzdrži kot bron, saj ga hitro pokrijejo male školjke in alge in tako držijo skupaj. Izdelavo skulpture in potep je izvedlo potapljaško društvo Vivera, ki tam deluje že več kot trideset let. Pravzaprav segajo začetki slovenskega potapljaštva prav v ta kraj, ko je leta 1934 prišlo s kolesi nekaj študentov iz Ljubljane in se tam učilo potapljat. Maske so bile improvizirane, obleke tudi, a tako se je vse začelo.

Ponosna sem, da je moja skulptura že postala lokalna znamenitost in točka 14 m pod gladino zraven otočka Lisac, kamor se potapljači, sedaj še iz enega razloga več, radi odpravijo.

Tudi sama sem zbrala pogum in šla na tečaj to poletje, tako da sem jo lahko pogledala. Podmorski svet je zame čudovito novo odkritje in sem kar ponosna, ker sem si upala. In morala sem preveriti, kako se angel počuti. Ko sem plavala okoli nje sem bila srečna, kot že dolgo ne. Vesela sem tudi, da je hrvaška televizija posnela oddajo *More* o tej skulpturi. V njej je nastopila majhna punčka, ki je izjavila, da bo potapljačica, ko bo velika, da bo šla lahko pogledat podvodnega angela.

Lučka Koščak

<https://www.youtube.com/watch?v=PG8QXLJ6CQs>

MISLI O SVOBODI

raz
mis
lja
ja
19

Kaj vse se groznega je že zgodilo v imenu svobode. V mladosti sem moral najprej poslušati, kako so nam partizani izborili svobodo. Potem sem na vsakem izvodu študentskega časopisa Tribuna bral citat Roze Luksemburg „Svoboda je svoboda tistih, ki mislijo drugače.“ Kar je bila ostrá kritika režima, ki je izšel iz zmage v tako imenovanem narodnoosvobodilnem boju. Na osvoboditvi naroda, le da proti drugemu sovražniku, je temeljila tudi osamosvojitve Slovenije. A tudi zdaj nismo svobodni ne kot posamezniki ne kot narod, saj je svoboda, dokler smo živi, nemogoča. Osvobajanje vodi proti njej, a nas nikoli ne pripelje do cilja. Občutek svobode je božanski, a je le občutek in začasen. Ko je pisalo na nacističnih taboriščih, da delo osvobaja, je bil višek cinizma, ker je prisilno delo suženjstvo in torej čisto nasprotje svobode. A kot umetnik se počutim najbolj svobodnega prav zato, ker za preživetje delam tisto, kar me veseli. Zato svojemu delu težko rečem delo. Delo rečem tistemu delu dela, ki ni kreativno in osrečujoče, ampak nujno zlo, ko moram zato, da idejo realiziram, tudi malo trpet, napenjat možgane in popravljat, dokler z besedilom nisem zadovoljen. In ko sem končno zadovoljen, sem za zelo kratek čas svoboden. Potem pa se spet ujamem v nekaj, s čimer se moram boriti. Tako kot življenje samo je tudi delo, ki me osrečuje in sem si ga sam izbral, kombinacija nujnosti in svobode. A brez trpljenja ni užitka in brez črne ni bele. In je pravzaprav želja po užitku kriva, da smo živi, namesto da bi bili svobodni in nas sploh ne bi bilo.

Sicer pa mi je daleč najbližje tista misel o svobodi, ki jo je zapela Janis Joplin in pravi, da je svoboda samo druga beseda za to, da nimamo več ničesar za izgubiti. Pogosto se spomnim občutka, ko sem se nekoč pri svojih triindvajsetih znašel daleč od doma povsem brez denarja in sem se naenkrat počutil neverjetno lahkega. Nikoli pozneje nisem več čutil česa takega. Zmeraj sem nekaj imel in nekaj hotel. Zato sem prepričan, da je revščina sicer peklenska, a tudi bogastvo ne osvobaja, ampak veže. Ker ne verjamemo, da je nad nami nekaj, kar vse skupaj uravnava, si ne upamo imeti le toliko, kot potrebujemo, ampak se pri kopičenju lastnine ne znamo ustaviti. Vero v silo, ki ureja svet, je nadomestilo prepričanje, da

je življenje borba, zato smo zgradili svet, v katerem eni umirajo od lakote, drugi pa imajo vsega preveč, a zaradi tega niso ne srečni ne svobodni, saj je pomanjkanje ljubezni hujše od pomanjkanja hrane. Da bi se enkrat nehala povečevati razlika med podhranjenimi in vsega presitimi, bi morali ti drugi spoznat, da nas bogastvo bremeni in solidarnost osvobaja. A iz lastne izkušnje vem, da ni lahko zaupati, da bo vse dobro, tudi če se ne bom boril za zmeraj nove zmage. Pa čeprav se še zdaj živo spomnim, kako sem takrat, ko sem ostal brez vsega, od dobrih ljudi vso pot domov dobil vse, kar sem potreboval. Kot po čudežu. Pri čemer to ne bi smel bit čudež, ampak nekaj normalnega.

Andrej Rozman-Roza

MINIMALISTIČNO VEGANSTVO

V Avstraliji sem srečala mlado slovensko pisateljico, fotografkinjo in vegansko aktivistko Mašo Ofei, ki je letos, skupaj s svojim možem napisala knjigo o minimalizmu in veganstvu. Knjiga se imenuje *The Minimalist Vegan* in je odličen vodič, kako se znebiti odvečnih stvari in jesti zdravo in okusno hrano, čeprav v njej ni več niti masla niti medu.

"Manj posedovanja, več sočustvovanja!" je njun moto. Knjiga me je popolnoma navdušila, saj sem že prej ugotovila, da odkar vozim vse, česar imam preveč, v Center druge uporabe, imam vse več prostora doma, mnogo manj dela s stvarmi in posledično več časa.

Maša je prelepa mlada dama, rojena pred tridesetimi leti v Ljubljani. Ko je imela 8 let, se je vsa družina preselila v Sidney, mama je nadaljevala s svojim delom izdelovanja nakita in postala uspešna, oče, mojster borilnih veščin, pa je odprl šolo karateja.

Veganka in minimalistka je že nekaj let. O svojem življenju z možem pišeta blog, kjer se najdejo tudi kakšni odlični recepti, predvsem pa na nežen in miren način vabita k razmisljanju o naši odgovornosti do sebe, do živali, do planeta.

Pogovarjali sva se v trgovini, kjer dela in kjer je vse brez embalaže, zato moraš prinesiti svoje vrečke in kozarce, potem pa sva šli k njej domov. Mimogrede mi je kupila mini termos za kavo, tako da ne bom nikoli več, ne na letališčih, ne v avionih pila kavo iz plastičnih ali papirnatih lončkov. Tudi papirnati so oblečeni v plastiko, sicer bi vse steklo ven. Maša pa praktično ne dela nobenih smeti. Zato tudi vso zelenjavo kupi na ogromnih organski tržnici. In seveda ima vrečke vedno s seboj.

Kupuje zelo malo in načrtno, vedno le stvari etičnega izvora, kar pomeni, da surovine za izdelek niso poškodovale okolja in da so ljudje, ki so te izdelke naredili, bili pravično plačani.

Nikoli ne kupuje na razprodajah, saj tam kupiš stvari, ki jih ne rabiš, samo zato, ker so cenejše. Tudi poceni stvari nikoli ne kupuje.

kako
živeti
21

"Obleke in čevlje si kupim zelo redko in vedno od ljudi, ki to izdelujejo ... poceni stvari so namreč silno drage ... uničujejo okolje in življenja ljudi, saj da lahko kupimo majico za 9.99 € ali še manj, pomeni da je bila tkanina narejena v Indoneziji, kjer je najcenejše, prepojena s pesticidi, ki nam škodijo, sešita v Bangladešu, kjer so ženske, ki to izdelujejo tako mizerno plačane, da se niti preživeti ne morejo, čeprav delajo dvojni delovni čas. Bolje je imeti malo stvari, a tiste lepe in kvalitetne."

22 Saj veste tisto o pravilu, da če nekaj ne nosiš eno leto, daš naprej. Ali to res naredimo, ali pa kar kopičimo stvari in imamo potem samo delo z njimi.

Ko se pogovarjava o veganstvu, mi postreže z uradnimi podatki o tem, kako je za tako hitre podnebne spremembe najbolj kriva intezivna reja živali. Miljarde litrov vode, sto in sto tisoče hektarjev posekanih gozdov, ki so pljuča planeta, če odmislimo trpljenje teh živali, s katerimi ravnajo, kot da ničesar ne čutijo. A čutijo vse, bolečino, žalost ob izgubi otrok, le glasu nimajo, kot mi, da bi to povedale. Gotovo da nihče ne bi pojedel svojega hišnega ljubljence, kos mesa od trpinčene in umorjene neznane živali pa z lahkoto. Morali bi se zamisliti nad tem.

Vendar je Mašina knjiga veder in preprost vodnik na poti proti minimalizmu in veganstvu. Predvsem pa je sama odlična reklama za tak način življenja. Lepa kot manekenka, a nenaličena, vedno nasmejana, lepo oblečena in v stanovanju, kjer živi, se res da dihati. Pokazala mi je svojo škatlo daril in rekla: "Izberi, če kaj rabiš! Najina poročna darila so vmes." Zgledala sem se v krasno vegansko kuharico, zelo lep par keramičnih šalčk, servete iz organskega bombaža in še marsikaj in ji rekla: "Ma ne moreš mi dajati svojih poročnih daril." "Seveda lahko, tega imam vse po dvoje, rabim pa samo eno. Sicer je res, da rajši poklanjam nematerialna darila, rajši dajem svoj čas, kaj res dobrega za koga skuham, podarim mami in očetu bon za masažo ali izlet ali karte za opero."

Vzela sem vegansko kuharico in njeno knjigo, a zraven sem bila vseeno postrežena z najboljšim sirom iz indijskih oreščkov namazanih na koščke zelenjave in še z marsičem. Tako lepo in preprosto je življenje.

L. K.

SLOVENSKE ČEBELE V AVSTRALIJI

Potovanja so moja največja strast, na poti sem najsrečnejša. Ponavadi so potovanja povezana z mojim delom ali pa grem poslušat kakšno konferenco, ki me zanima. Najrajši potujem sama, ker imam tako več stikov z domačini.

V Avstraliji imam prijateljico. Ko sem septembra prišla k njej v Canberro na obisk, mi je pripovedovala o slovenskih čebelah v naši ambasadi v Avstraliji.

Ideja o čebelah je prišla od bivše veleposlanice RS v Avstraliji, gospe Helene Drnovšek Zorko. Letos spomladi, na Svetovni dan čebel (tudi to je slovenska ideja), so 20. maja v Ambasadi RS v Canberri naredili sprejem za vse ambasade in takrat so točili in poskušali med. Vsi so bili tako navdušeni, da se je tudi Švica odločila, da pripelje svoje čebele v vrt svojega veleposlanstva. Naš novi ambasador v Astraliji, gospod Jurij Rifelj, pa je letos v jeseni pripeljal s seboj iz Slovenije kar cel čebelnjak.

Seveda sem jih šla pogledat, te naše čebele. Z namestnikom ambasadorja, gospodom Andrejem Kraljem, sva

pot
ovanja
nja

23

se pogovarjala o pomembnosti čebel pri oprashaevanju, o tem, kako je od njih odvisna vsa naša lokalna hrana.

Čebele so moje najljubše živali, tako sončne, tako pametne in delavne. Lahko bi bile naš slovenski simbol, saj jim je veliko ljudi, ki jih poznam, podobnih. Filozof Rudolf Steiner je bil prepričan, da so čebele naše povezovalke z višjim svetom, za umetnika Josepha Beuysa so bile pomemben del njegovga umetniškega opusa, zanj so bile idealen simbol sodelovanja in povezovanja med ljudmi ...

Letos sem spoznala italjansko umetnico Julijo Artico, ki dela panje na star način, iz slame. Tako je čebelam pozimi toplo. Rekla mi je, da je čebelji panj kot človeško telo; sama svoje panje kliče po imenih in jim ne jemlje medu. Pravi, da ji čebele poklanjajo že cel vrt odličnega sadja in da ni treba, da jim v zahvalo jemlje še med.

24 Slovenija ima odlično reputacijo kot deželca, ki ljubi in lepo skrbi za čebele. Tako slikovito, tradicionalno in lepo so videti čebelnjaki pri nas. Daleč od gojilnic medu, kot so naprimer v nekaterih krajih v Ameriki ali na Kitajskem, kjer stojijo v dolgih kilometrskih vrstah stotisoče panjev, s čebelami, ki jih hranijo le s sladkorjem in antibiotiki, ker naokoli ni rož.

L. K.

POROČILO KOORDINACIJSKEGA SESTANKA

V mesecu novembru se je Združenje ženevskih Slovencev udeležilo letnega koordinacijskega sestanka slovenskih društev in institucij, ki je bilo organizirano s strani Veleposlaništva Republike Slovenije v Bernu. Po začetnem pozdravu namestnice veleposlanice, ga. Alenke Jerak, in kratkem povzetku dela veleposlaništva v preteklem letu so besedo dobila prisotna društva. Poleg predstavitve preteklih, aktualnih in prihajajočih dogodkov je razprava potekala o težavah, s katerimi se srečujejo društva: pridobivanje novih, zlasti mlajših članov ter pomanjkanje finančnih sredstev za organizacijo predstavljata izzive, ki jih delijo vsa društva. Sestanka se je udeležil tudi predstavnik Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, dr. Zvone Žigon. Udeležence je obvestil o prihajajočem razpisu, ki društvom omogoča pridobitev nepovratnih sredstev za organizacijo dejavnosti in aktivnosti v letu 2019, ter predstavil projekt evidentiranja in urejanja arhivskega gradiva v slovenskih društvih. Le-ta omogoča slovenskim društvom po svetu, da v sodelovanju z Uradom in Arhivom Republike Slovenije ustrezno uredijo arhivsko gradivo. Sestanek se je zaključil s kosilom in neformalnim druženjem.

Urban Furlan

*Piknik ženevskih
Slovencev 2018*

25

Kulturni dogodki so vidni na internetni strani: www.bern.embassy.si. Na dogodke se lahko prijavite na Facebook spletni strani: *Slovenci v Švici* ali *Združenje ženevskih Slovencev*.

Prvi petek v mesecu (razen med počitnicami) poteka maša v slovenskem jeziku v Ženevi. Za informacije pogledjte na stran www.slomissija.ch.

Za informacije v zvezi z **dopolnilnim poukom slovenščine** pogledjte na www.zrss.si/slovenscina ali www.slovenskiotroci.ch

Veleposlaništvo RS v Bernu objavlja **novice** na spletni strani www.bern.embassy.si.

Urednica: **Lučka Koščak**
T: 076 37 97 222
E-mail: lucka.koscak@gmail.com

Fotografije: Lučka Koščak, Tina Deu, Val Mitrovič, Metka Vergnion, Dunja Janežič, Saša Suermond

Oblikovanje: Petra Petan
Tisk: Partnergraf d.o.o.

**Veleposlaništvo
Republike Slovenije**
Schwanengasse 9/II,
3011 Bern
T: +41 (0)31 310 90 00
F: +41 (0)31 312 44 14/18
E: vbe@gov.si
W: www.bern.embassy.si

Veleposlanica:
mag. Marta Kos Marko

**Konzulat Republike
Slovenije**

Löwenstrasse 54/II,
8001 Zürich
T: +41 (0)44 212 11 27

g. Zvonimir Petek,
častni konzul

**Konzulat Republike
Slovenije**

Rue du Scex 18 CH
1950 Sion
T: +41 (0)27 306 56 10
F: +41 (0)27 306 56 39
E: janez.lapajne@jyl.ch

g. Ivan Janez Lapajne,
častni konzul

26

4. marec 2019:

občni zbor

16. junij 2019:

poletni piknik

30. november 2019:

novoletna večerja

ne
po
zabi
te
27

**Združenje ženevskih
Slovencev /
Association des
Slovènes de Genève**

fb:
*Združenje ženevskih
Slovencev*

*Ženevske novice izidejo enkrat
letno s finančno podporo Urada
vlade RS za Slovence po svetu.
Prvič so izšle januarja 1992*

Ustanovljeno 19. julija 1991
Predsednica: **Sabina Mumenthaler**
Podpredsednik: **Sergij Cesar**
Blagajnik in tajnik: **Urban Furlan**

Ženevske novice izdaja / Editeur:
**Združenje ženevskih Slovencev /
Association des Slovènes de Genève**
c/o Sergij Cesar
avenue Dumas 11, 1206 Genève

E-mail: slovenijage@hotmail.com

TEKOČI RAČUN:
Združenje ženevskih Slovencev
IBAN: CH83 0024 0240 4331 5629 T
(Association des Slovènes de Genève)

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

